

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE SZKOLNE W KLASYFIKACJI SEMESTRALNEJ I ROCZNEJ

HISTORIA KLASA VI

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
<u>Powrót do kultury starożytności</u>	- na podstawie ilustracji omawia wygląd budowli renesansowej - wskazuje na osi czasu XV i XVI w. - wskazuje na mapie Europy Włochy i przy pomocy nauczyciela wskazuje miasta włoskie: Rzym, Florencję, Wenecję, Bolonię, Mediolan - wymienia co najmniej jednego twórcę okresu odrodzenia - wymienia Mikołaja Kopernika, jako przykład człowieka renesansu - odpowiada na pytanie, dlaczego wynalazek druku był tak ważny dla ludzkości	- wyjaśnia pojęcia: <i>nowożytność</i>, <i>humanista</i>, <i>odrodzenie</i>, <i>mecenas</i> - wymienia wybitnych przedstawicieli epoki odrodzenia – Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Jana Gutenberga - na podstawie ilustracji wskazuje nawiązania do starożytności w sztuce odrodzenia	- uzasadnia twierdzenie, że Włochy były kolebką renesansu - krótko omawia znaczenie rozwoju gospodarczego miast włoskich dla rozwoju kultury i sztuki w okresie odrodzenia - wymienia najważniejsze dzieła Michała Anioła i Leonarda da Vinci - wie, jaka była pierwsza drukowana książka	- na podstawie ilustracji porównuje architekturę średniowiecza i odrodzenia - omawia, w jaki sposób doszło do wynalezienia druku i jakie to miało znaczenie - wyjaśnia zwrot „nic, co ludzkie, nie jest mi obce”	przedstawia samodzielnie zebrane informacje na temat twórców renesansu
<u>Wielcy żeglarze i odkrywcy</u>	- wskazuje na mapie Amerykę Północną i Południową oraz Indie - wie, kim był Krzysztof Kolumb i czego dokonał - prawidłowo określa wiek, w którym Krzysztof Kolumb odkrył Amerykę	- wymienia nazwiska słynnych podróżników i żeglarzy: Krzysztofa Kolumba, Henryka Żeglarza, Bartłomieja Diaza, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana - wyjaśnia, jakiego łądu szukał Krzysztof Kolumb wyruszając w swoją podróż - wymienia wynalazki, które ułatwiły żeglugę i przyczyniły się do wielkich odkryć geograficznych: astrolabium, karawela, kompas, busola - wymienia kontynenty, które	- wskazuje na mapie trasy wypraw wielkich podróżników: Krzysztofa Kolumba, Bartłomieja Diaza, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana - wymienia towary, jakie sprowadzano do Europy z Indii - wyjaśnia pojęcia: <i>karawela</i>, <i>astrolabium</i>, <i>busola</i>, <i>kompas</i>	- porównuje wyobrażenie o świecie ludzi w średniowieczu i w epoce nowożytnej - omawia znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana - wymienia przyczyny odkryć geograficznych	samodzielnie przygotowuje wypowiedź na temat odkryć geograficznych w XV i XVI w. oraz w czasach późniejszych

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
		określano mianem Stary Świat i Nowy Świat • wie, kto stał na czele pierwszej wyprawy dookoła świata			
<u>Skutki wielkich odkryć geograficznych</u>	• wskazuje na mapie Amerykę Środkową i Amerykę Południową • rozumie pojęcie <i>kolonizacja</i> • wyjaśnia, dlaczego Krzysztof Kolumb nazwał mieszkańców Ameryki Indianami • wie, kim byli Aztekowie i Inkowie	• wyjaśnia pojęcia: <i>konkwistador</i>, <i>kolonizacja</i> • wie, kim byli Ferdynand Cortez i Montezuma • wymienia co najmniej dwa skutki odkryć geograficznych • wymienia towary sprowadzane z Ameryki do Europy	• wymienia osiągnięcia Azteków i Inków • omawia przebieg wypraw konkwistadorów • omawia skutki odkryć geograficznych dla państw europejskich i ludów zamieszkujących Amerykę prekolumbijską	• wskazuje na mapie tereny, które były zamieszkane przez Azteków i Inków • charakteryzuje skutki odkryć geograficznych z uwzględnieniem zmian demograficznych, ekonomicznych i kulturowych	• zastanawia się, czy odkrycia geograficzne miały bezpośredni wpływ na historię Polski
<u>Dwór Jagiellonów na Wawelu</u>	• wymienia dwóch ostatnich królów z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta • wie, kim była królowa Bona • prawidłowo umieszcza na osi czasu wiek XVI • podaje datę zawarcia unii lubelskiej – 1569 r.	• wyjaśnia pojęcia: <i>arrasy</i>, <i>arkady</i>, <i>krużganki</i> • wie, dlaczego wiek XVI nazywamy „złotym wiekiem kultury polskiej” • zna daty hołdu pruskiego (1525 r.) i unii lubelskiej (1569 r.) • wie, kim byli Jan Kochanowski i Mikołaj Kopernik	• wymienia cechy charakterystyczne architektury renesansowej • krótko charakteryzuje ceremoniał dworski na dworze Jagiellonów • omawia reformy gospodarcze przeprowadzone za panowania ostatnich Jagiellonów • wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów w XVI w.	• charakteryzuje postać królowej Bony • wymienia przykłady architektury renesansowej w Polsce • wskazuje na mapie Koronę Królestwa Polskiego, Litwę i Rzeczpospolitą Obojga Narodów w XVI w.	• porównuje największe dzieła renesansu we Włoszech i w Polsce
<u>W Rzeczypospolitej Obojga Narodów</u>	• wymienia państwa, które wchodziły w skład Rzeczypospolitej Obojga Narodów • wie, kto w Rzeczypospolitej miał prawo wyboru króla • rozumie pojęcie <i>wolna elekcja</i> • wyjaśnia pojęcie <i>bezkrólewie</i>	• wie, kto był pierwszym królem elekcyjnym w Polsce • wymienia najważniejsze zasady ustroju Rzeczypospolitej Obojga Narodów: wolność, zgoda i prawo • podaje datę pierwszej wolnej elekcji – 1573 r. • wyjaśnia, kto miał prawo wybierać króla	• wyjaśnia, co oznacza, że król rządzi dziedzicznie lub w wyniku elekcji • charakteryzuje pierwszego króla elekcyjnego i wyjaśnia, dlaczego potajemnie opuścił Polskę • opisuje przebieg sejmiku elekcyjnego	• wyjaśnia, jaką rolę podczas bezkrólewia pełnił prymas • wyjaśnia, co oznaczały zasady: wolności, zgody i prawa w ustroju Rzeczypospolitej Obojga Narodów • wymienia zasady ustroju Rzeczypospolitej zapisane w artykułach henrykowskich	• samodzielnie, przygotowuje wypowiedź na temat królów elekcyjnych

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
<u>Kto razem z królem rządził państwem</u>	- wymienia trzy stany sejmujące: króla, senat i izbę poselską - wie, jak wybierani byli posłowie na sejm walny - wyjaśnia, z pomocą nauczyciela, na czym polegała demokracja szlachecka	- wyjaśnia pojęcia: <i>przywileje szlacheckie, pospolite ruszenie, senat, izba poselska, sejmiki ziemskie, nietykalność osobista</i> - wie, czym się różniła magnateria od szlachty średniej i szlachty ubogiej - wyjaśnia, w jakim celu były zwoływane sejmiki ziemskie	- samodzielnie formułuje wypowiedź na temat praw i obowiązków szlachty - omawia zróżnicowanie społeczne szlachty na przykładzie magnaterii, szlachty średniej i szlachty ubogiej - wymienia decyzje, jakie podejmowano w czasie trwania sejmu walnego - podaje datę 1493 r. i wyjaśnia, dlaczego rok 1493 uznaje się za początek parlamentaryzmu polskiego	- wyjaśnia, kto przewodniczył obradom senatu, a kto izby poselskiej - wyjaśnia, kto mógł zostać senatorem, a kto posłem na sejm - szczegółowo wymienia uprawnienia sejmu - wyjaśnia, jakie były kompetencje sejmików ziemskich - omawia znaczenie uchwalenia konstytucji (tzn. prawa) <i>Nihil novi</i>	porównuje demokrację szlachecką ze współczesną demokracją w Polsce
<u>Gospodarstwo szlacheckie</u>	- wyjaśnia pojęcie <i>folwark szlachecki</i> - wskazuje na mapie Gdańsk - wymienia co najmniej dwa towary, które spławiano Wisłą do Gdańska	- na podstawie ilustracji omawia wygląd folwarku szlacheckiego - wyjaśnia, na czym polegała pańszczyzna - wymienia towary przywożone do Polski i towary eksportowane na zachód Europy - wie, kim byli flisacy i czym się zajmowali	- wyjaśnia, dlaczego Rzeczpospolita w XVI w. była nazywana spichlerzem Europy - wyjaśnia, w jaki sposób szlachta powiększała swoje majątki - wymienia powinności chłopów względem szlachty - wskazuje na mapie szlaki spławu zboża w Rzeczypospolitej - omawia znaczenie Wisły dla wymiany towarowej	- szczegółowo uzasadnia twierdzenie, że XVI w. był „złotym wiekiem” Rzeczypospolitej - wyjaśnia, dlaczego w XVI w. bogaciły się polskie miasta - wymienia główne porty zbożowe i spichlerze na szlaku wiślanym - na podstawie tekstu źródłowego opisuje handel w Gdańsku – wymienia towary, jakimi handlowano i państwa, z których przybywały okręty	- porównuje sytuację szlachty i chłopów - przedstawia mocne i słabe strony gospodarki w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI w.
<u>Wojny ze Szwedami</u>	- wskazuje na mapie Szwecję, Wielkie Księstwo Litewskie, Koronę Królestwa Polskiego - wymienia co najmniej dwóch królów polskich z dynastii Wazów - wie, kto dowodził wojskami polskimi pod Kircholmem - podaje datę potopu szwedzkiego - wyjaśnia pojęcie <i>hetman</i>	- wymienia przyczyny i skutki wojen polsko-szwedzkich w XVII w. - wskazuje na mapie Inflanty i wyjaśnia, dlaczego były ważnym obszarem dla Rzeczypospolitej i dla Szwecji - na podstawie ilustracji omawia wygląd i uzbrojenie husarii - wymienia terytoria, o które toczyły się wojny ze Szwecją - wie, kim byli: Stefan Czarniecki, Jan Karol Chodkiewicz, Augustyn	- charakteryzuje sylwetkę hetmana Jana Karola Chodkiewicza - na podstawie mapy omawia przebieg walk w czasie potopu szwedzkiego - wyjaśnia pojęcie <i>wojna podjazdowa</i> - wie, w jaki sposób Zygmunt III Waza był spokrewniony z Jagiellonami	- wyjaśnia szczegółowo, dlaczego najazd Szwedów na Polskę został nazwany potopem - omawia postawę królów Zygmunta III i Jana Kazimierza w czasie wojen ze Szwecją - na podstawie ilustracji w podręczniku i wiadomości z lekcji porównuje uzbrojenie i sposób walki armii szwedzkiej i armii polskiej	samodzielnie, przygotowuje wypowiedź o polskich dziełach sztuki znajdujących się od czasów potopu na terenie Szwecji

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
		Kordecki			
<u>Walki z Kozakami</u>	• wie, kim byli Kozacy • na podstawie ilustracji omawia wygląd i uzbrojenie Kozaków • podaje datę i przywódcę największego kozackiego powstania przeciwko Rzeczypospolitej • wskazuje na mapie tereny zamieszkane przez Kozaków	• odczytuje z mapy miejsca bitew powstania Chmielnickiego • na podstawie ilustracji omawia wygląd kozackiego taboru i jego użycie w czasie wojny • charakteryzuje postać Bohdana Chmielnickiego • wyjaśnia pojęcia: <i>Tatarzy, Sicz, ataman, rejestr kozacki</i> • wymienia przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego	• wymienia przyczyny i skutki powstania Chmielnickiego • wskazuje na mapie najdalszy zasięg powstania Chmielnickiego i wymienia najważniejsze bitwy • omawia życie codzienne Kozaków i wyjaśnia, dlaczego korzystne było dla nich znalezienie się w rejestrze kozackim	• omawia genezę rejestru kozackiego i podaje przykłady wojen, w których królowie polscy korzystali z wojska kozackiego • omawia politykę Rzeczypospolitej wobec Kozaków po stłumieniu powstań kozackich	• samodzielnie formułuje wypowiedź na temat: „W jaki sposób powstanie Chmielnickiego zostało przedstawione w powieści <i>Ogniem i mieczem</i> Henryka Sienkiewicza?”
<u>Wyprawa wiedeńska Jana III Sobieskiego</u>	• podaje datę odsieczy wiedeńskiej – 1683 r. i określa, który to jest wiek i która jego połowa • wie, kim byli Jan III Sobieski i Kara Mustafa • wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano Lwem Lechistanu • wie, gdzie znajdowała się siedziba Jana III Sobieskiego	• wyjaśnia pojęcia: <i>odsiecz, sultan, oblężenie, husaria</i> • wskazuje na mapie Chocim i Kamieniec Podolski • na podstawie planu bitwy pod Wiedniem wymienia wojska, które brały udział w bitwie • krótko wyjaśnia skutki bitwy pod Wiedniem	• wymienia hetmanów: Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza jako słynnych dowódców walczących z Turkami • wymienia postanowienia pokoju w Karłowicach i podaje jego datę (1699 r.) • opowiada, w jakich okolicznościach Jan III Sobieski został wybrany na króla Polski • wymienia przyczyny i skutki odsieczy wiedeńskiej • na podstawie ilustracji omawia wygląd pałacu w Wilanowie	• wyjaśnia, jakie znaczenie miał w czasie odsieczy wiedeńskiej atak polskiej husarii • omawia wpływ, jaki na sytuację w Rzeczypospolitej miały wojny prowadzone przez wojska polsko-litewskie w XVII w.	• wyjaśnia, dlaczego o Janie III Sobieskim mówimy, że obronił przed Turkami Europę i chrześcijaństwo
<u>Rzeczpospolita w czasach Stanisława Augusta Poniatowskiego</u>	• wymienia Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski • podaje datę uchwalenia <i>Konstytucji 3 maja</i> (1791 r.) • podaje co najmniej dwa przykłady reform wprowadzonych w Rzeczy-	• wyjaśnia, czym były Komisja Edukacji Narodowej i Szkoła Rycerska • posługuje się pojęciami: <i>manufaktura, liberum veto, dziedziczenie tronu</i> • na podstawie ilustracji omawia wygląd pola elekcyjnego	• wymienia postanowienia <i>Konstytucji 3 maja</i> w zakresie zmiany ustroju Rzeczypospolitej • wyjaśnia, dlaczego Rosja była przeciwna wprowadzeniu reform w Rzeczypospolitej • wyjaśnia, dlaczego część szlachty była przeciwna wprowadzeniu	• porównuje ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów przed uchwaleniem <i>Konstytucji 3 maja</i> i po jej wprowadzeniu • omawia, na czym polegała złota wolność szlachty w Rzeczypospolitej • wymienia zmiany, jakie wprowadzała <i>Konstytucja 3 maja</i> w sytuacji	• wyjaśnia, dlaczego dzień 3 maja jest w Polsce świętem państwowym

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
	pospolitej przez Stanisława Augusta Poniatowskiego	w czasie wyboru króla Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla Polski • wie, kim była caryca Katarzyna II i dlaczego była zainteresowana utrzymaniem chaosu w Rzeczypospolitej	<i>Konstytucji 3 maja</i>	prawnej mieszczań i chłopów	
<u>Upadek Rzeczypospolitej</u>	• podaje daty trzech rozbiórów Polski – 1772, 1793, 1795 • wymienia państwa biorące udział w rozbiorach Polski • podaje datę wybuchu powstania kościuszkowskiego	• posługuje się pojęciami: <i>konfederacja, rokosz, rozbiory, kosynierzy</i> • wymienia przyczyny upadku powstania kościuszkowskiego • wskazuje na mapie: <i>Rozbiory Rzeczypospolitej</i> tereny zajęte przez państwa zaborcze w wyniku I, II i III rozbioru • na podstawie ilustracji omawia uzbrojenie kosynierów i żołnierzy rosyjskich • wie, kim byli Tadeusz Rejtan, książę Józef Poniatowski, Tadeusz Kościuszko, Jan Kiliński	• wyjaśnia, w jakich okolicznościach został ustanowiony order <i>Virtuti Militari</i> i kto jako pierwszy został nim odznaczony • opowiada o przebiegu wojny w obronie <i>Konstytucji 3 maja</i> • omawia i sytuuje w czasie wydarzenia powstania kościuszkowskiego, używając pojęć: <i>naczelnik, powstanie, kosynierzy</i> • wymienia przyczyny upadku powstania kościuszkowskiego	• porównuje ustrój Rzeczypospolitej oraz ustrój Rosji, Austrii i Prus • wymienia przyczyny wybuchu, przebieg i skutki powstania kościuszkowskiego • omawia okoliczności wybuchu konfederacji barskiej • na podstawie obrazu Jana Matejki <i>Rejtan</i> opowiada o okolicznościach I rozbioru Polski	• omawia panowanie Stanisława Augusta Poniatowskiego, wskazując mocne i słabe strony Rzeczypospolitej, przedstawia długofalowe skutki reform gospodarczych, kulturalnych i politycznych
<u>U boku Napoleona</u>	• wymienia postać generała Jana Henryka Dąbrowskiego, jako twórcy Legionów Polskich we Włoszech • opowiada o okolicznościach powstania <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> • wie, kim byli Napoleon Bonaparte, Józef Wybicki, książę Józef Poniatowski	• omawia działania podjęte przez zaborców wobec ludności polskiej po trzecim rozbiorze • wskazuje na mapie państwo, w którym utworzone zostały Legiony Polskie • podaje datę utworzenia Legionów (1797 r.) • wymienia przyczyny utworzenia przez Napoleona Księstwa Warszawskiego	• wskazuje na mapie tereny, z których zostało utworzone Księstwo Warszawskie • wyjaśnia, czym był <i>Kodeks Napoleona</i> • opowiada, w jakich okolicznościach zostało zlikwidowane Księstwo Warszawskie	• omawia okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech i utworzenia Księstwa Warszawskiego • wyjaśnia, dlaczego armia napoleońska poniosła klęskę w Rosji w 1812 r. • omawia ustrój Księstwa Warszawskiego • wyjaśnia, dlaczego Księstwo Warszawskie przestało istnieć	• ocenia stosunek Polaków do Napoleona i Napoleona do Polaków

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
<u>Powstań, Polsko, skrusz kajdany – powstanie listopadowe</u>	• podaje datę wybuchu powstania listopadowego – 29 listopada 1830 r. • wie, kim byli: Piotr Wysocki, Józef Sowiński • wymienia co najmniej dwa przykłady prześladowania Polaków po upadku powstania listopadowego	• wymienia przyczyny i skutki powstania listopadowego • wyjaśnia pojęcia: <i>Arsenal</i>, <i>Belweder</i>, <i>Syberia</i>, <i>Cytadela</i> • wie, kim był wielki książę Konstanty	• wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego • wymienia przyczyny upadku powstania listopadowego • charakteryzuje postawę obrońców Warszawy – Juliusza Ordona i Józefa Sowińskiego	• omawia przebieg powstania listopadowego • ocenia, czy Polacy mieli szansę na pokonanie Rosjan w czasie powstania • wymienia dowódcę wojsk rosyjskich, który zdobył Warszawę i doprowadził do upadku powstania	• porównuje powstanie listopadowe i powstanie kościuszkowskie, wskazuje podobieństwa i różnice
<u>Zawiedzione nadzieje – powstanie styczniowe</u>	• wymienia datę roczną wybuchu powstania styczniowego, określa wiek i jego połowę • wie, kim był Romuald Traugutt • charakteryzuje sposób walki prowadzony przez oddziały partyzanckie	• wyjaśnia pojęcia: <i>branka</i>, <i>koszary</i>, <i>katorga</i> • wyjaśnia, dlaczego pobór do wojska rosyjskiego przyspieszył decyzję o wybuchu powstania • na podstawie ilustracji charakteryzuje wygląd i uzbrojenie powstańców-kosynierów • na podstawie ilustracji omawia wygląd Cytadeli warszawskiej • podaje co najmniej jedną przyczynę upadku powstania styczniowego • oblicza czas, jaki upłynął od upadku powstania listopadowego do wybuchu powstania styczniowego	• wskazuje związek pomiędzy manifestacjami patriotycznymi a wybuchem powstania styczniowego • wymienia zakres działań utworzonego przez powstańców Rządu Narodowego • wyjaśnia, na czym polegał terror władz carskich wobec ludności polskiej w 1863 r. • wyjaśnia funkcję, jaką pełniła w czasie zaborów Cytadela warszawska • na podstawie mapy wymienia tereny, na których toczyły się walki powstańcze	• wymienia co najmniej dwóch przywódców powstania styczniowego • omawia przyczyny, przebieg i skutki powstania styczniowego • wymienia represje stosowane przez Rosjan wobec uczestników powstania styczniowego	• samodzielnie formułuje wypowiedź na temat przywódców powstania styczniowego

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
<u>Walka Polaków o język i kulturę w XIX wieku</u>	• wyjaśnia pojęcia: <i>rusyfikacja</i> i <i>germanizacja</i> • wymienia co najmniej dwa przykłady oporu Polaków wobec zaborców • wymienia co najmniej dwa nazwiska wybitnych twórców kultury polskiej na przełomie XIX i XX w.	• wyjaśnia pojęcia <i>praca organiczna</i> i <i>praca u podstaw</i> • wymienia przykłady ograniczania przez zaborców Polakom dostępu do języka polskiego • przedstawia najważniejsze założenia pozytywistów	• wymienia nazwiska, dzieła i charakteryzuje twórczość: Jana Matejki, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego i Stanisława Moniuszki • opowiada o strajku dzieci we Wrześni • charakteryzuje postawę Michała Drzymały wobec polityki władz niemieckich • wie, kim był i czym zajmował się Hipolit Cegielski • wyjaśnia pojęcie <i>Kulturkampf</i>	• wyjaśnia, jaki wpływ miała twórczość w języku polskim na podtrzymanie ducha polskości w czasie zaborów • podaje przykłady dzieł twórców pozytywistycznych, które miały za zadanie podtrzymywanie Polaków na duchu i przypominanie o ważnych wydarzeniach w historii	• samodzielnie przygotowuje krótką wypowiedź o życiu i twórczości jednego z twórców polskiej kultury drugiej połowy XIX w.
<u>Polacy na emigracji</u>	• wyjaśnia pojęcia: <i>emigracja zarobkowa</i> i <i>emigracja polityczna</i> • wymienia co najmniej dwóch przedstawicieli Wielkiej Emigracji • wskazuje na mapie co najmniej jedno europejskie państwo, do którego emigrowali Polacy	• wyjaśnia pojęcie <i>romantyzm</i> • podaje przyczyny, jakie zmuszały Polaków do emigracji politycznej i zarobkowej • wymienia państwa, do których emigrowali Polacy • wymienia wybitnych twórców kultury polskiej, którzy tworzyli na emigracji	• podaje przykłady dzieł polskiej literatury romantycznej • wie, kim była i czego dokonała Maria Skłodowska-Curie • wskazuje źródła inspiracji dla muzyki Fryderyka Chopina	• omawia znaczenie twórczości Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego dla Polaków żyjących pod zaborami • wie, jak dużo Polaków wyemigrowało z ziem polskich w XIX w.	• samodzielnie, w źródłach pozapodręcznikowych, odnajduje informacje na temat współczesnej emigracji i formułuje wypowiedź na ten temat
<u>W XIX-wiecznej Łodzi – miście fabrykantów i robotników</u>	• opisuje warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce • na podstawie ilustracji omawia wygląd dzielnicy robotniczej • wyjaśnia pojęcia: <i>fabryka</i>, <i>fabrykant</i>	• posługuje się pojęciami: <i>maszyna parowa</i>, <i>telegraf</i>, <i>kolej żelazna</i>, <i>urbanizacja</i> i <i>uprzemysłowienie</i> • charakteryzuje nowe klasy społeczne: robotników, fabrykantów i inteligencję • wyjaśnia, jakie znaczenie dla przewozu ludzi i towarów miały w XIX w. statki parowe	• wyjaśnia, dlaczego Łódź została w XIX w. nazwana ziemią obiecaną • wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się w XIX w. na ziemiach polskich • charakteryzuje sytuację robotników w XIX w. • na podstawie mapy wymienia najbardziej uprzemysłowione miasta w XIX w. na ziemiach polskich	• omawia przekrój społeczny i narodowościowy XIX-wiecznej Łodzi • wymienia przyczyny protestów robotniczych • porównuje wygląd miast w XVIII i XIX w.	• porównuje sposób produkcji w manufakturze i w fabryce, wskazuje podobieństwa i różnice
<u>Zniszczenia i cierpienie – pierwsza wojna światowa</u>	• podaje daty rozpoczęcia i zakończenia I wojny światowej – 1914, 1918 • wymienia co najmniej dwa nowe rodzaje broni zastosowane	• wymienia wydarzenie, które zostało uznane za początek I wojny światowej • wymienia przyczyny wybuchu I wojny światowej	• podaje przyczyny i skutki I wojny światowej • wymienia największe bitwy I wojny światowej i wskazuje je na mapie • omawia nowe rodzaje broni używane	• porównuje działania zbrojne na froncie wschodnim i froncie zachodnim w czasie I wojny światowej • wyjaśnia, jakie znaczenie dla losów	• ocenia wysiłek zbrojny Polaków podczas I wojny światowej

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
	podczas I wojny światowej - wskazuje na mapie państwa trójprzymierza i trójporozumienia - wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej	- wyjaśnia pojęcia: <i>trójprzymierze</i>, <i>trójporozumienie</i>, <i>wojna pozycyjna</i> - omawia rolę Józefa Piłsudskiego i Józefa Hallera w utworzeniu polskich oddziałów biorących udział w I wojnie światowej - wymienia państwa, które zwyciężyły w I wojnie	w czasie działań wojennych charakteryzuje okoliczności powstania Legionów Polskich	wojny miała rewolucja bolszewicka w Rosji podaje skutki wprowadzenia nowych rodzajów broni – gazów bojowych, czołgów, samolotów – na przebieg działań zbrojnych	
<u>Konferencja w Paryżu – Polska znów niepodległa</u>	- wyjaśnia, dlaczego 11 listopada obchodzimy Święto Niepodległości - wie, kim byli: Ignacy Jan Paderewski, Józef Piłsudski i Roman Dmowski - podaje datę podpisania traktatu wersalskiego	- wskazuje na mapie państwa, które powstały w Europie po I wojnie światowej - wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa po I wojnie światowej, wymienia jej najważniejsze postanowienia - omawia znaczenie działalności Ignacego Jana Paderewskiego i Romana Dmowskiego na zachodzie Europy i w Stanach Zjednoczonych dla sprawy odzyskania przez Polskę niepodległości	- omawia sytuację państw uczestniczących w zaborach Polski pod koniec I wojny światowej - wymienia skutki I wojny światowej dla Niemiec - wie, jakie poglądy na temat odzyskania przez Polskę niepodległości miał prezydent Stanów Zjednoczonych Thomas Woodrow Wilson	- wymienia państwa, które powstały po I wojnie światowej - wskazuje na mapie sąsiadów Polski - wymienia polityków, którzy podczas konferencji w Paryżu mieli decydujący wpływ na przyszłość Europy	samodzielnie formułuje wypowiedź ustną na temat: <i>Kto wygrał, a kto przegrał I wojnę światową?</i>
<u>Odrodzona II Rzeczpospolita</u>	- wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej i wymienia jej sąsiadów - wie, kiedy rozegrała się Bitwa Warszawska i kto ją wygrał - wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą	- zna daty uchwalenia konstytucji marcowej i kwietniowej - wymienia państwa, z którymi Rzeczpospolita toczyła walki o granice - wskazuje na mapie Gdynię i krótko charakteryzuje znaczenie portu w Gdyni - wie, kim byli: Stefan Żeromski, Władysław Reymont, Stefan Banach,	- wyjaśnia, co zmieniło się w państwie polskim po przewrocie majowym - wyjaśnia, jaki wpływ miał rozwój szkolnictwa na likwidację analfabetyzmu w społeczeństwie polskim - omawia znaczenie zwycięstwa Polaków w Bitwie Warszawskiej dla losów wojny polsko-bolszewickiej - wyjaśnia, kim byli Gabriel	- wyjaśnia, na czym polegała różnorodność narodowa społeczeństwa Rzeczypospolitej - omawia rozwój kultury i nauki polskiej w II Rzeczypospolitej - uzasadnia twierdzenie, że przewrót majowy odbył się niezgodnie z zasadami demokracji - charakteryzuje etapy rozwoju gospodarki polskiej w II Rzeczypospolitej – reformę	porównuje ustrój Polski przed i po przewrocie majowym

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
		Grażyna Barszczewska, Jerzy Rudlicki • wyjaśnia pojęcia: <i>sanacja, mniejszości narodowe, COP</i>	Narutowicz i Władysław Grabski	Grabskiego, budowę portu w Gdyni, budowę Centralnego Okręgu Przemysłowego	
<u>Początek wielkiego konfliktu i wojna obronna Polski</u>	- wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę - wie, kim byli: Benito Mussolini, Adolf Hitler i Józef Stalin - podaje datę wybuchu II wojny światowej i datę agresji ZSRR na Polskę	- podaje przyczyny narodzin faszyzmu we Włoszech i nazizmu w Niemczech - wymienia żądania Hitlera wobec Polski - wskazuje na mapie tereny zajęte w 1939 r. przez Niemcy i przez Związek Radziecki - wie kim byli: Józef Beck, Władysław Raginis, Tadeusz Kutrzeba, Franciszek Kleeberg - wyjaśnia pojęcia: <i>faszyzm, totalitaryzm, ewakuacja</i>	- charakteryzuje politykę, jaką prowadzili dyktatorzy wobec własnych społeczeństw - wymienia państwa, z którymi Polska zawarła sojusz wojskowy - wymienia najważniejsze bitwy kampanii wrześniowej - ocenia postawę żołnierzy polskich podczas kampanii wrześniowej	- samodzielnie formułuje wypowiedź na temat wojny obronnej Polski we wrześniu 1939 r. - wymienia państwa zajęte przez Niemcy przed atakiem na Polskę - wyjaśnia, na czym polegała przewaga wojsk niemieckich nad wojskami polskimi podczas kampanii wrześniowej - omawia status polityczny Wolnego Miasta Gdańska w dwudziestoleciu międzywojennym	porównuje ustrój państw totalitarnych z ustrojem II Rzeczypospolitej
<u>Polacy pod okupacją niemiecką i radziecką</u>	- podaje nazwy państw, które okupowały Polskę podczas II wojny światowej - wymienia Katyń jako symbol zbrodni władz radzieckich na narodzie polskim - wyjaśnia nazwę <i>Holokaust</i>, jako określenie zagłady Żydów w czasie II wojny światowej	- opowiada, jaki los spotkał dzieci z Zamojszczyzny - wyjaśnia pojęcia: <i>nazizm, getto, obóz zagłady, ludobójstwo</i> - wyjaśnia, jaki los spotkał ludność polską na ziemiach okupowanych przez ZSRR - opowiada, jak wyglądało życie Polaków pod okupacją niemiecką	- na podstawie ilustracji omawia życie codzienne Żydów w getcie warszawskim - wymienia obozy zagłady wybudowane przez nazistów na ziemiach polskich	- uzasadnia twierdzenie, że obozy koncentracyjne były hańbą dla Niemiec - porównuje życie codzienne Polaków pod okupacją radziecką i niemiecką - wyjaśnia, na czym polegało kłamstwo katyńskie	na podstawie informacji z internetu przygotowuje informacje, w jaki sposób jest pielęgnowana i chroniona pamięć o Holokauście

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
<u>Warszawskie dzieci, pójdziemy w bój – powstanie warszawskie 1944 roku</u>	• podaje daty wybuchu powstania w getcie warszawskim i powstania warszawskiego • wie, czym była Armia Krajowa • na podstawie ilustracji w podręczniku krótko omawia przebieg powstania warszawskiego	• opowiada, w jaki sposób Polacy prowadzili walkę z okupantem • wyjaśnia, w jaki sposób działało Polskie Państwo Podziemne • opowiada, jakie kary groziły Polakom za pomoc Żydom • wie, czym były Szare Szeregi	• omawia przebieg powstania w getcie warszawskim oraz powstania warszawskiego • na podstawie ilustracji opisuje wygląd Pomnika Małego Powstańca • porównuje sposób walki i uzbrojenie powstańców i żołnierzy hitlerowskich • własnymi słowami opowiada, na czym polega działalność konspiracyjna	• wyjaśnia, dlaczego doszło do wybuchu powstania warszawskiego • interpretuje słowa pieśni <i>Warszawskie dzieci</i> • wyjaśnia, jaki los spotkał ludność żydowską po likwidacji getta warszawskiego • podaje przyczyny, przebieg i skutki powstania warszawskiego	• ocenia znaczenie powstania warszawskiego dla historii Polski i Polaków
Polacy na frontach II wojny światowej	• podaje co najmniej dwa przykłady walki żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej • wie, kim byli: generał Władysław Sikorski i generał Władysław Anders	• wie, czym wsławił się Dywizjon 303 • opisuje szlak bojowy Armii Polskiej na Bliskim Wschodzie i II Korpusu Polskiego pod dowództwem generała Andersa • wymienia polskie oddziały biorące udział u boku armii radzieckiej w szturmie na Berlin w 1945 r.	• na podstawie mapy w podręczniku omawia główne szlaki bojowe wojsk polskich i wymienia główne miejsca bitew • wymienia polskie jednostki wojskowe utworzone na terenie ZSRR • opowiada o losach okrętu podwodnego ORP „Orzeł”	• zna słowa pieśni <i>Czerwone maki na Monte Cassino</i> i wie, jakie wydarzenia upamiętnia ten utwór	• samodzielnie ocenia udział wojsk polskich w bitwach na frontach II wojny światowej
<u>Świat podzielony</u>	• wskazuje na mapie świata dwa mocarstwa rywalizujące podczas zimnej wojny • podaje datę zakończenia II wojny światowej • wie, kim byli: Winston Churchill, Józef Stalin, Franklin Delano Roosevelt • wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń po II wojnie światowej	• wyjaśnia pojęcia: <i>zimna wojna</i>, <i>wielka trójka</i>, <i>żelazna kurtyna</i>, <i>bomba atomowa</i>, <i>supermocarstwa</i>, <i>kryzys kubański</i>, <i>strefy okupacyjne</i> • wskazuje na mapie państwa, które po II wojnie światowej znalazły się w strefie wpływów ZSRR • opisuje podział Niemiec, jakiego dokonano po II wojnie światowej • wymienia państwa Europy Środkowej, w których doszło do wystąpień wolnościowych	• wymienia konflikty zbrojne, które toczyły się z udziałem supermocarstw po II wojnie światowej i wskazuje je na mapie • wie, kim byli Nikita Chruszczow i John Fitzgerald Kennedy	• na podstawie tekstu źródłowego opisuje skutki wybuchu bomby atomowej • opisuje przebieg kryzysu kubańskiego • wyjaśnia, dlaczego w państwach Europy Środkowej dochodziło do wystąpień wolnościowych	• na podstawie ilustracji i informacji w podręczniku opisuje przebieg wydarzeń w 1956 r. w Budapeszcie i w 1968 r. w Pradze

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
<u>Polska i Polacy po 1945 roku</u>	- wskazuje na mapie granice PRL i wymienia jej sąsiadów - podaje datę 1945–1989 jako okres PRL - podaje kilka informacji na temat odbudowy kraju ze zniszczeń wojennych	- podaje przykłady zakładów przemysłowych wybudowanych po II wojnie światowej (Nowa Huta, Żerań, Ursus) - wyjaśnia skrót PZPR - wyjaśnia pojęcia: <i>socrealizm</i>, <i>cenzura</i>, <i>planowanie centralne</i>, <i>kult jednostki</i> - wymienia i wskazuje na mapie ziemie na zachodzie Polski, które zostały przyłączone do Polski po II wojnie światowej - podaje najważniejsze cechy ustroju socjalistycznego	- na podstawie ilustracji w podręczniku omawia najważniejsze cechy sztuki socrealistycznej - wyjaśnia, na czym polegały przemiany gospodarcze i społeczne w Polsce po II wojnie światowej - omawia zmiany, jakie zaszły w edukacji i opiece zdrowotnej w czasach PRL	- ocenia niektóre wydarzenia z historii PRL (wybory do Sejmu Ustawodawczego, powstanie PZPR) i potrafi uzasadnić swoją ocenę - omawia znaczenie klasy robotniczej w społeczeństwie i kulturze socjalistycznej - wymienia Józefa Stalina jako przykład kultu jednostki	na podstawie informacji z podręcznika i mapy omawia zmiany terytorialne Polski po II wojnie światowej
<u>Trudna droga do wolności</u>	- podaje datę pierwszych częściowo wolnych wyborów do sejmu i senatu - wie, z jakimi wydarzeniami są związane postacie – Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Tadeusz Mazowiecki, Jan Paweł II - podaje rok wprowadzenia stanu wojennego - własnymi słowami wyjaśnia, czym był NSZZ „Solidarność”	- wymienia miejsca i daty protestów społeczeństwa przeciwko władzy w PRL - wyjaśnia nazwy: <i>stan wojenny</i>, <i>ZOMO</i>, <i>internowanie</i>, <i>okrągły stół</i>, <i>strajk</i> - wyjaśnia, czym zajmował się w czasach PRL aparat bezpieczeństwa - podaje datę wyboru Karola Wojtyły na papieża - wymienia najważniejsze wydarzenia stanu wojennego - potrafi rozwinąć skrót NSZZ - rozpoznaje znak graficzny „Solidarności”	- wyjaśnia, jakich metod używały władze do tłumienia protestów w czasach PRL - omawia przyczyny i skutki protestów robotników i studentów - omawia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie polskim po pierwszej wizycie Jana Pawła II w ojczyźnie - wymienia najważniejsze postanowienia obrad okrągłego stołu	- omawia przyczyny, przebieg i skutki obrad okrągłego stołu - wyjaśnia, dlaczego socjalizm rozczarował społeczeństwo polskie - uzasadnia, dlaczego rok 1989 uznajemy za koniec PRL	uzasadnia, dlaczego przemiany w Polsce po 1989 r. nazywamy bezkrwawą rewolucją
<u>III Rzeczpospolita – życie w państwie demokratycznym</u>	- własnymi słowami wyjaśnia pojęcie <i>demokracja</i> - wymienia konstytucję jako zbiór najważniejszych praw i zasad w państwie	- wyjaśnia, co oznacza, że wszyscy jesteśmy równi wobec prawa - wymienia prawa i obowiązki obywateli	- wymienia skład Zgromadzenia Narodowego – Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i Senat Rzeczypospolitej Polskiej - wie, kto w Polsce sprawuje władzę	na podstawie fragmentu tekstu źródłowego odpowiada na pytania: <i>Do kogo należy władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej? Czego strzeże Rzeczpospolita? Co jest</i>	ocenia ustrój panujący w Polsce, porównując go z ustrojem PRL

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
	• wie, czym się zajmuje Rzecznik Praw Dziecka	• zna instytucje nadzorujące przestrzeganie prawa w Rzeczypospolitej • wie, kto uchwała prawo w Rzeczypospolitej	sądowniczą • wyjaśnia, jaką funkcję w państwie pełnią samorządy • potrafi powiedzieć, jaką funkcję w państwie polskim pełni prezydent • wyjaśnia, co znajduje się w preambule Konstytucji RP • formułuje wypowiedź na temat ustroju państwa polskiego, używając pojęć: <i>wolne wybory, wolność słowa, wolne media, konstytucja</i>	<i>najważniejszym prawem Rzeczypospolitej?</i> • krótko charakteryzuje instytucje nadzorujące przestrzeganie prawa w Rzeczypospolitej Polskiej	
<u>Współczesne społeczeństwo</u>	• wymienia niektóre zmiany w społeczeństwie, jakie zaszły po roku 1989 • własnymi słowami wyjaśnia pojęcie <i>bezrobocie</i> • podaje dwa przykłady grup społecznych	• wyjaśnia pojęcie <i>grupa społeczna</i> • wie, czym charakteryzuje się postawa prospołeczna • podaje przykłady organizacji pracy i jej efekty • tłumaczy, czym jest prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych	• podaje przykłady stowarzyszeń, fundacji i instytucji pozarządowych, działających dla wspólnego dobra • formułuje wypowiedź, w której uzasadnia, że pracę swoją i innych należy szanować	• wymienia zmiany w gospodarce, jakie zaszły po roku 1989 • własnymi słowami przedstawia społeczne skutki bezrobocia	• podaje przykłady różnych społeczeństw, w których ludzie nie są równi i mają różne prawa
<u>Ojczyzna bliska i odległa</u>	• wymienia co najmniej dwie mniejszości narodowe i dwie mniejszości etniczne mieszkające na terenie Polski • wymienia miejsca ważne w historii Polski • wyjaśnia pojęcie <i>Polonia</i>	• wskazuje na mapie miejsca zamieszkane przez mniejszości narodowe i etniczne • wymienia państwa, w których znajdują się największe skupiska Polonii	• wie, jaki procent mieszkańców Polski stanowią mniejszości narodowe • omawia przyczyny polityczne i ekonomiczne, które zmuszały Polaków do emigracji	• opowiada, jakie prawa przysługują mniejszościom narodowym w Polsce • potrafi przedstawić informacje na temat miejsc pamięci narodowej	• porównuje mniejszości narodowe mieszkające współcześnie w Polsce z sytuacją mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej
<u>Polska w Unii Europejskiej</u>	• rozpoznaje symbole unijne – flagę i hymn Unii Europejskiej • podaje rok wstąpienia Polski do Unii Europejskiej • wie, jaka jest wspólna waluta części państw europejskich	• wymienia państwa założycielskie Unii Europejskiej • wie, czym jest strefa Schengen • wyjaśnia pojęcia <i>Parlament Europejski</i> i <i>Komisja Europejska</i>	• posługuje się pojęciami: <i>Unia Europejska, europejska solidarność, stosunki międzynarodowe</i> • opowiada o uczestnictwie Polski w Unii Europejskiej i o zmianach, jakie zaszły w naszym kraju od 2004 r. • wymienia korzyści i obowiązki, jakie mają państwa wchodzące w skład	• na podstawie mapy wymienia państwa należące do Unii Europejskiej • podaje przyczyny utworzenia Unii Europejskiej	• przygotowuje prezentację na temat jednego z państw kandydujących do wstąpienia do Unii Europejskiej

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
			Unii • wyjaśnia, na czym polega zachowanie suwerenności przez państwa członkowskie Unii Europejskiej		
<u>Współczesne państwa i organizacje międzynarodowe – ONZ i NATO</u>	- wskazuje różnice pomiędzy ustrojem demokratycznym a monarchią - wymienia co najmniej jedno państwo europejskie, które jest monarchią - wymienia co najmniej jedno państwo europejskie o ustroju demokratycznym - potrafi rozwinąć skrót ONZ - wie, czym jest NATO	- wyjaśnia, jakie są cele działania ONZ - wie, czym zajmuje się UNICEF - wyjaśnia pojęcia: <i>filantrop</i>, <i>filantropia</i> - wyjaśnia, jakie są główne cele działalności NATO	- charakteryzuje działalność ONZ - wyjaśnia, dlaczego członkostwo w NATO jest korzystne dla Polski - rozpoznaje flagi ONZ i NATO	- wyjaśnia, na czym polega działalność filantropijna - wie, jakie cechy charakterystyczne ma dyktatura, podaje przykłady państw rządzonych przez dyktatorów	na podstawie internetu, prasy, informacji telewizyjnych przygotowuje wypowiedź na temat misji, w których uczestniczą wojska ONZ na świecie
62. <u>Jaki jest współczesny świat?</u>	- własnymi słowami wyjaśnia pojęcie <i>globalizacja</i> - wymienia co najmniej kilku twórców kultury masowej - wie, na czym polega efekt cieplarniany - rozumie, dlaczego musimy chronić otaczającą nas przyrodę	- wymienia przykłady wpływu techniki na życie człowieka - wyjaśnia własnymi słowami określenie „świat stał się mniejszy” - wymienia przykładowe problemy świata XXI w. - opowiada o przyczynach i skutkach globalizacji	- wyjaśnia, kogo nazywamy antyglobalistami - podaje przykłady zmian, jakie zaszły w życiu codziennym ludzi w czasie ostatnich 100 lat - podaje przykłady produktów i marek o globalnym zasięgu - wyjaśnia, na czym polega rewolucja technologiczna - własnymi słowami wyjaśnia, czym jest kultura masowa, podaje przykłady twórców kultury masowej	- aktywnie bierze udział w dyskusji na temat współczesnego świata i potrafi uzasadnić swoje zdanie - podaje przykłady zmian w przyrodzie, jakie spowodował swoją działalnością człowiek - wyjaśnia, czym zajmują się organizacje ekologiczne, w tym Greenpeace	przygotowuje prezentację na temat ochrony przyrody i działań, jakie może podjąć każdy człowiek, aby chronić środowisko